

Taner Akçam: Koronali günlerde 24 Nisan üzerine konuşmak

Posted on 24/04/2020

24 Nisan 1915 Ermeni Soykırımı'nın sembolik başlangıç tarihi. Bu tarihten 1918'e kadar, Anadolu'da yaşayan Ermenilerin tamamına yakını ya yollarda ya da sürüldükleri Suriye çöllerinde imha edildiler. Kurbanlar, sadece Ermeniler değildi, Süryaniler ve Rumlar da imha ve sürgün politikasına tabii tutuldular. Ve bu insanlar, onlarca yıldır kendilerine yapılanlara karşı ufak da olsa bir özür bekliyorlar. Ama bırakın özürü, konu hakkında özgürce konuşmak bile neredeyse yasak.

Bu ülkede bugün var olan birçok problem, bu tarihi gerçeğe yüzleşilmiyor olmasından kaynaklanıyor. Bu konuda çok yazıldı, çizildi ve de yazılıyor.

Aklıma takılan soru şu, acaba bu yıl Ermeni Soykırımı üzerine sanki korona salgını hiç yokmuş gibi davranarak, bildiğimiz, alıştığımız tarzda konuşmaya devam etmek ne kadar doğru? Daha değişik bir tarzda konuşmak gerekmez mi? Hatta, 1915 üzerine sadece bildiklerimizle sınırlı bir tarzda konuşmak bir nevi "inkar" sayılmaz mı?

Etrafta yazılanlara ve düzenlenen anma toplantılarına baktığımda, insanların 1915 üzerine Korona salgını yokmuş gibi davranarak, alışkanlıklarımıza bağlı konuşmaya devam ettiklerini görüyorum ve bunu bir tarz "inkar" olarak tanımlamak taraftarıyım.

İnkâr şu: Korona salgını ve sırasında karşılaşılan sorunlar, 1915 üzerine alışıldık tarzda konuşmanın önündeki küçük teknik bir problem olarak algılanıyor. Modern teknolojinin imkanlarıyla bu teknik sorun aşıldıktan sonra, 1915 hakkında zaten bildiğimiz şeyler tekrar ediliyor.

Niçin bu inkar? Niçin korona, sanki gelip geçecek ve unutulacak bir doğal afet muamelesine tabii tutuluyor? Ve niçin, Ermeni Soykırımı üzerine sanki korona yokmuş gibi konuşmak pek doğru değil. Peki korona salgını ile 1915 arasındaki irtibat nedir?

Bu soruların cevabı, bizlere egemen bir düşünme tarzıyla doğrudan ilgili. Biz insanlar, genellikle bir grup insanın öteki grup insana yaptığı kötülükler üzerine düşünüyoruz. Acaba, bir grup insan, bir başka grup insana böyle kötülükleri niye yapıyor, diye soruyor ve bu kötülüğün nedenlerini anlamaya çalışıyoruz. Bunu da, insanların birbirleri ile kurdukları ilişkilerde, kurduğumuz toplumsal organizmalarda, bu organizmaya şekil veren, duygu, düşünce ve inançlarda arıyoruz.

Anlama çabamızın ana nedeni de bu tür kötülüklerin bir daha yaşanmaması. Bu nedenle de, bulduğumuz birtakım “sorun kaynaklarını” sıralıyor ve aynı kötülüklerin tekrar etmemesi ve engellenmesi için bir takım etik, ahlaki değerler geliştiriyoruz. Nihayi amaç, “iyinin” aranması. İyi bir topluma, iyi bir yaşam tarzına olan inancımız ve özlemimiz bizi bu tür arayışlara itiyor.

Bu “iyi toplum” arayışının temelinde, esas olarak aklın ürünü olan yıkım tarzları ile ilgilenmek yatıyor. Bazı yıkımları ise insan aklının ürünü saymıyor ve “doğal afet” sayarak dışlıyoruz. Galiba Ermeni Soykırımı üzerine, korona yaşanmıyormuş gibi düşünmenin ana nedeni bu. Korona, tıpkı deprem gibi veya başka bir doğal afet gibi, insan-insan ilişkilerinin dışında, dışardan gelen bir felakettir ve esas olarak doğa bilimlerinin sorunudur, diye düşünüyoruz. Bu nedenle de biyoloji, kimya vb. gibi modern tıbbın alanına giren bilim dallarından sorunu çözmesini bekliyoruz.

Ana problem burada yatıyor. Oysa, insan yıkıcılığına daha geniş bir perspektiften bakmak gerekiyor. Korona, bir “doğal felaket” ve kontrol edemediğimiz bizim dışımızdaki bir gücün ürünü değildir. Korona, doğrudan insan aklının ürünüdür. Yani şu anda yüzbinlerce insanın ölmesi, insanın insana yaptığı bir katliam sayılmak zorundadır. Çünkü korona, insanların

birbirleri ile kurdukları ilişki tarzlarının, oluşturdukları toplumsal yapıların doğrudan ürünüdür. İnsanların birbiri ile ilişki kurma tarzı ve geliştirdiği yaşam felsefesi, doğa ile de belli bir ilişki tarzını geliştiriyor. Ve bu ilişki ve yaşama tarzı sadece doğanın değil, insanın yaşam koşullarını da imha etme potansiyeline sahip.

Yani karşı karşıya olduğumuz sorun, bir tek doğanın tahrip edilmesi, ekolojik dengenin bozulması, küresel ısınma ve çölleşme vb. değil. Biz insanların tüm yaşam koşullarının da imha edilmesi. Yeme, içme alışkanlıklarımız dahil, geliştirdiğimiz birbirimiz ile ilişkiler yumağı; yaşam tarzı ve kültürü, sadece bir grup insanın diğer bir grup insana kötülük yapması ve imha etmesi ile sonuçlanmıyor. Tüm bir insanlığın yaşam koşullarını da imha ediyor. Korona bunun, belki de ilk olmayan ama en kuvvetli bir habercisi. Koronayı, doğanın biz insandan intikam alması olarak görmek yanlış olmaz.

Aklımızın ürünü bize intikam olarak geri dönüyor.

Ve ama yaşadığımız, sadece kendi yaşam koşullarımızın toptan imha edilmesi ile de sınırlı değil. Kendi kendimizi imha etmenin de yeni bir tarzıyla da karşı karşıyayız. Amerika'da sokaklara dökülen bazı insanlar, açıktan ve saklama gereği duymadan, "zayıflar ölsün, kuvvetliler kalsın", diye bağıyorlar. Darwinist doğal seleksiyonu savunuyorlar. Zayıfların, fakirlerin, belli imkanlardan yoksun olanların imha edilmesini bu denli açıktan savunmak sadece sosyal darwinizm değil, faşizmin ta kendisi...

Ve gelişmeler çok ama gerçekten çok ürkütücü. Bu nedenle, geçmişteki bir yıkılıcık tarzı olan 1915 üzerine korona yaşanmıyormuş gibi konuşmak hiç doğru değil gibi geliyor bana. Gözümüzün önünde olana gözlerimizi kapatacaksak, tarihteki bir kötülük üzerine niye konuşalım ki....

Kaynak: [Ahvalnews](#)

